

PROGRAM POJEDINAČNOG I PORTFELJNOG OSIGURANJA KREDITA ZA LIKVIDNOST I ULAGANJA IZVOZNIKA COVID 19

Opis i cilj mjere

Portfeljno i pojedinačno osiguranje (garancija) kredita za likvidnost izvoznika, trebao bi biti alat koji će omogućiti bankama da osiguraju dovoljnu likvidnost na tržištu za izvoznike koji se suočavaju s nedostatkom sredstava za likvidnost.

Portfeljno i pojedinačno osiguranje (garancija) kredita za ulaganja u osnovna sredstva izvoznika omogućit će izvoznicima ulaganja u osnovna sredstva koja su otežana u okolnostima krize uzrokovane COVID-om 19.

Cilj ove mjere je olakšati pristup vanjskom financiranju za poduzeća izvoznike u razdoblju kad je normalno funkcioniranje tržišta teško poremećeno zbog pandemije uzrokovane COVID-19 virusom.

EU pravna osnova za državne potpore

Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji covid-19 (SL C 91I, 20.3.2020.) sa svim naknadnim izmjenama i dopunama zaključno s Trećom izmjenom privremenog okvira za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji COVID-a 19 (SL C 218/3, 02.07.2020., dalje: *Privremeni okvir*), odjeljci 3.1. i 3.2.

Nacionalna pravna osnova

HBOR kao osiguratelj u ime i za račun RH, provodi programe osiguranja u skladu s dva osnovna akta – Zakonom o HBOR-u (NN 138/06 i 25/13) i Uredbom o osiguranju izvoza (NN 53/20), pritom uvažavajući svu relevantnu hrvatsku i europsku zakonsku regulativu. U sklopu COVID-19 mjera za oporavak gospodarstva, HBOR je uveo/će uvesti novi program pojedinačnog i portfeljnog osiguranja kredita za likvidnost i kredita za ulaganja u osnovna sredstva izvoznika, kojim će izvoznicima koji su se susreli s poteškoćama u poslovanju kao posljedicom epidemije COVID-19, omogućiti pribavljanje likvidnog instrumenta osiguranja u obliku pojedinačnog i portfeljnog osiguranja kredita, koji će poslovne banke i HBOR kao kreditor moći koristiti za jednostavnije i brže odobrenje novih kredita za likvidnost i kredita za ulaganja u osnovna sredstva.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“) ovlaštena je od strane hrvatske Vlade u ime i za račun RH provoditi poslove osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske (izvozno-kreditno osiguranje) te djeluje kao hrvatska izvozno-kreditna agencija. Poslovi osiguranja izvoza u ime i za račun RH jedna su od primarnih aktivnosti HBOR-a.

Kombinacijom mjera iz odjeljaka 3.1. i 3.2. Privremenog okvira mogu se obuhvatiti i svi krediti koji su do sada uključeni u osigurani portfelj, ukoliko korisnici u tom trenutku ispune posebne uvjete koje će HBOR naknadno propisati.

Postotak pokrića osiguranja

Pojedinačnim i portfeljnim osiguranjem bit će pokriveno do najviše 90% iznosa glavnice kredita. Kod visina pokrića nižih od 90%, osiguranjem može biti pokrivena i redovna kamata, no ni u kojem slučaju ukupan iznos odštete ne može premašiti 90% glavnice kredita.

HBOR zadržava pravo definirati dodatne uvjete pod kojima će pružati visinu pokrića od 50%-90%, u skladu s potrebama upravljanja preuzetim rizicima, potrebom prenošenja koristi od osiguranja na krajnje korisnike, poticanjem posebnih skupina poduzetnika te ostalim ciljevima definiranim od strane HBOR-a ili Vlade Republike Hrvatske. Navedeni uvjeti ni u kojem slučaju neće prelaziti uvjete iz ovog Programa.

Proračun i trajanje mjere

Osiguranje i izravna bespovratna sredstva namijenjena pokriću premije osiguranja mogu biti dani od datuma odobrenja mjere od strane EK do 31. prosinca 2020.

Procijenjeni budžet za osiguranje (pojedinačno i portfeljno) je 5,4 milijardi HRK, dok je procijenjeni budžet za bespovratna sredstva namijenjena pokriću premije osiguranja 186 milijuna kuna.

Korisnici osiguranja/Kreditori/ Osiguranici

Krajnji korisnici ove mjere su izvoznici u Hrvatskoj kojima je potrebna likvidnost za njihove aktivnosti ili krediti za ulaganja jer su suočeni s poteškoćama koje su rezultat pandemije uzrokovane COVID-19 virusom.

Prema ovom pojedinačnom i portfeljnom osiguranju ne mogu se dodijeliti potpore poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem.

Mjera je otvorena za sve banke u Republici Hrvatskoj koje posluju u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama i za HBOR kao kreditora. Kako bi se izbjeglo davanje potpore kreditnim institucijama kao financijskim posrednicima, mjera se odnosi samo na nove kredite za likvidnost (obrotna sredstva) i ulaganja, a ne na već postojeće kredite.

Sektorski i regionalni opseg mjere

Mjera je otvorena za sve sektore. Primjenjivat će se na cijelom teritoriju RH.

Osnovni elementi mjere

Kod portfeljnog osiguranja, HBOR kao Osiguratelj će potpisati sa svakim zainteresiranim kreditorom (bankom) kao osiguranikom, sporazum o portfeljnom osiguranju kredita za likvidnost i ulaganja te će svaki odobreni kredit u portfelju biti osiguran s do najviše 90% pokrića. HBOR zadržava pravo definirati posebne uvjete pod kojima će biti moguće uključiti

listi podugovarateljâ) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju poduzetnika osnovanih 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos kredita ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za plaće za prve dvije godine poslovanja ili

- ii. 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili
- iii. iznos kredita može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove i u sljedećih 12 mjeseci za velika poduzeća; potrebe za likvidnosti trebale bi se utvrditi na temelju izjave korisnika⁶.

c) Trajanje kredita

Trajanje kredita ograničeno je na:

Poček do 1 godine

Otplata do 5 godina

d) Kamate na kredit

Kamatne stope će biti određene od strane kreditora (banaka)

Otplaćuju se mjesečno, kvartalno ili godišnje.

e) Razdoblje čekanja

Osiguranik ima pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva prema HBOR-u kao osiguratelju u ime i za račun Republike Hrvatske nakon isteka:

30 dana od datuma dospjeća obveza po kreditu.

e) Odšteta

Odšteta predstavlja iznos novca koji HBOR plaća osiguraniku kao kompenzaciju za gubitak nastao događanjem osiguranog rizika t.j. neplaćanja krajnjeg korisnika (izvoznika) na datum dospjeća obveza po kreditu, do iznosa dospjele glavnice i ugovorenih redovnih kamata na kredit umanjeno za Samopridržaj. Odšteta pokriva glavicu i redovnu kamatu u skladu s odobrenom visinom pokrića (50%-90%), pri čemu ni u kojem slučaju ukupan iznos odštete ne može premašiti 90% glavnice kredita.

f) Samopridržaj

Osiguranikov (kreditorov) udio u gubitku je 10-50%.

g) Izvještavanje, nadziranje iskorištenja kredita i otplata

Kreditor će izvršiti due dilligence krajnjeg korisnika (izvoznika) i nadzirati će korištenje sredstava kredita u sukladnosti sa svojim važećim procedurama koje također uključuju nadzor otplate kredita, verifikaciju financijskih izvještaja i druge dokumentacije povezane za osiguranim kreditom.

h) Premija osiguranja

Premija osiguranja je novčani iznos koji HBOR kao Osiguratelj naplaćuje za preuzeti rizik otplate kredita. Godišnje premijske stope su utvrđene sukladno veličini korisnika kredita i visini pokrića, sukladno donjoj tablici.

⁶ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

Nadzor i izvještavanje

HBOR potvrđuje kako će poštivati sljedeće obveze nadzora i izvještavanja, a koje su navedene u točki 4. Privremenog okvira:

- Države članice dužne su objaviti relevantne informacije o svakoj pojedinačnoj potpori odobrenoj u skladu s ovom Komunikacijom na internetskim stranicama o državnim potporama u roku od 12 mjeseci od trenutka dodjele.
- Države članice dužne su Komisiji dostavljati godišnja izvješća.
- Države članice dužne su do 31. prosinca 2020. Komisiji dostaviti popis mjera uvedenih na temelju programa odobrenih na temelju ove Komunikacije.
- Države članice moraju osigurati vođenje detaljne evidencije o dodjeli potpora predviđenih ovom Komunikacijom. Takve se evidencije, koje moraju sadržavati sve informacije potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni potrebni uvjeti, moraju čuvati 10 godina nakon dodjele potpore i na zahtjev dostaviti Komisiji.
- Komisija može zatražiti dodatne informacije o dodijeljenim potporama kako bi provjerila jesu li se poštovali uvjeti utvrđeni u odluci Komisije kojom je odobrila potporu.

Klauzula mirovanja („Stand still clause“)

Sukladno članku 108.3. UFEU, HBOR će poštovati tzv. “stand still clause”, odnosno neće započeti s primjenom ovog Programa prije dobivanja suglasnosti, odnosno odobrenja Europske komisije.

poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 193, 1.7.2014., str. 1. i Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 369, 24.12.2014., str. 37.